

Vahva Oulainen II -toimenpideohjelma

SIVLTK § 17
431/00.01.03/2022

Oulaisten kaupungissa toteutettiin vuoden 2023 syksyn aikana Vahva Oulainen -ohjelman mukaisia talouden ja toiminnan mukaisia toimenpiteitä. Ohjelmaan sisältyvistä toimenpiteistä päätöksen teki kaupunginhallitus ja tarkoituksena oli välttää ennusteiden mukaista alijäämän syntymistä. Toimenpiteillä saavutettiin noin 1,3 M € säästöt.

Oulaisten kaupungin talouden näkymä on edellisiin vuosiin verrattuna aiempaa haastavampi. Valtiovairainministeriön sote-siirtolaskelmat ovat vahvistuneet vuoden 2023 lopussa. Laskelmien mukaan kaupunki tulee menettämään valtionosuuksista 2,1 M € vuoteen 2023 verrattuna. Tämä tekee merkittävän tulonmenetyksen kaupungin talouteen. Samanaikaisesti korkeasta korkotasosta ja sijoitusvarallisuuden alhaisesta tuotosta johtuen talouden alijäämä tulee ennusteiden mukaan jatkumaan vuoteen 2027 saakka. Kiinteistöveron kasvulla (esim. tuulivoima) ei pystytä kattamaan tulojen menetystä.

Alijäämäinen talousarvio ja ennuste kaupungin talousnäköymästä velvoittavat kaupunkia ryhtymään toimenpiteisiin, jotta kehityksen suunta saataisiin muutettua. Vahva Oulainen -talouden ja toiminnan toimenpideohjelmaa on valmisteltu viranhaltijoiden toimesta. Toimenpiteiksi esitetään seuraavia mahdollisina toimenpiteinä toiminnallisten muutosten toteuttamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi vuosien 2024-2026 aikana. Saavutettavat säästöt ovat tässä vaiheessa arvioita, jotka täsmentyvät valmistelun edetessä. Toimenpideohjelma on linjaava asiakirja ja yksittäiset päätökset tehdään erikseen toimivaltaisissa toimielimissä. Tämän hetkisen arvion mukaan säästöjä on mahdollista saavuttaa esimerkiksi vuonna 2024 ainakin 1,8 – 3,3 M €.

Yleishallinto ja konserni

- arvioidaan omaisuuden myyntiä konsernitasolla
- digitalisaation hyödyntäminen
- ostopalveluiden ja/tai ulkoistamisen selvittäminen ja taloudellisten vaikutusten arviointi
- hallinnon keventäminen (koko kaupunki): työtehtävien ja työprosessien uudelleen arviointi sekä päällekkäisyyksien vähentäminen ja mahdollinen keskittäminen.
- työterveyspalveluiden kilpailutus ja palvelutason arviointi
- palkkioperusteisten kokouksien vähentäminen
- palkaton vapaa (bonus) ja lomarahen vaihto vapaaksi
- henkilöstön vähentäminen ja mahdolliset lomautukset
- työllisyyspalveluiden tuloksellisuuden tehostaminen (ns. sakkomaksujen pieneminen)

- elinkeinopalvelujen tehostaminen
- hankinnat

Sivistys

- esi- ja perusopetussuunnitelman päivitys ja vaikutukset kouluverkkoon (sis. henkilöstö-, siivous- ja ateria-, kuljetuskustannukset)
- yläkoulun rinnakkaisryhmien vähentäminen (35 vvh / v)
- varhaiskasvatuksen hallinnollinen muutos
- kotihoidontuen kuntalisän tarkastelu
- selvitetään varhaiskasvatuksessa yksityisen palvelutuottajan käyttö ja arvioidaan siitä saatavat säästöt
- selvitetään hallinnollisen uudistuksen toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset.
- kuntayhteistyön vahvistaminen (esim. lukio →oppilasmäärän vaikutus valtiosuuksiin)
- hankinnat

Hyvinvointi

- laaditaan yhteiset ja poikkihallinnolliset tavoitteet Hyte-kertoimen nostamiseksi ja valtiosuuden lisäämiseksi
- selvitetään Oulaisten musiikkiviikkojen toteuttamista kumppanuusmallilla ja tarkastellaan myös muita vaihtoehtoja tapahtuman toteuttamiseksi sekä etsitään vaihtoehtoja, jotta kaupungin maksuosuutta voidaan pienentää (esim. hankkeistaminen, paikallinen ja alueellinen uusi järjestö- ja yritys yhteistyö)
- liikuntapalveluiden henkilöstömäärän ja palveluiden tarkastelu sekä tehtävien uudelleenorganisointi, yrityskumppanuuksien selvittäminen, hankerahoituksen lisääminen, palveluverkon määrän ja ylläpidon tarkastelu yhdessä teknisen toimen kanssa käyttäjämäärien mukaan (esim. hiihtoladut)
- kirjastopalveluissa lisätään hankerahoitusta olemassaolevan henkilöstön palkkaosuuksiin
- selvitetään omatoimikirjaston aukiolojen laajentamista ja siitä mahdollisesti saavutettavia toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä
- tiivistetään tilojen käyttöä (nuorisotilat, hallinto jne.)
- Jelpiverkko-palvelun ja henkilöstömäärän kriittinen tarkastelu paikallisesti ja alueellisesti riippuen valtion rahoituksesta
- hankerahoituksen lisääminen ja olemassaolevien palveluiden uudelleenarviointi
- Penttilän talon ja uimahallin kahvion sekä Honkamajan toiminnan/omistajuus vaihtoehtojen tarkastelu
- asiakasmaksujen tarkistus
- palvelutason (esim. hiihtoladut ja ulkojäät) uudelleenorganisointi ja järjeistäminen yhdessä teknisen toimen kanssa. Kävijälaskureista ja kävijälaskennasta saadun tiedon hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa. Kumppanuussopimusten hyödyntäminen liikunta-alueiden ylläpidossa.

Tekninen

- kouluverkkoon mahdollisesti tulevien muutoksien vaikutukset tekniseen toimeen toiminnallisesti ja taloudellisesti
- kiinteistöistä luovutaan kiinteistöstrategian mukaisesti, jossa huomioidaan kiinteistöjen mahdollinen myynti, jatkokäyttö, korjausvelka ja tase-arvo (mahdolliset henkilöstövaikutukset)
- tiivistetään kaupungin omaa tilankäyttöä
- arvioidaan ateria- ja siivouspalveluiden toiminnallisuus ja taloudellisuus vaihtoehtoisilla tuottamismalleilla (in house, ostopalvelu, oma tuotanto)
- myydään kaupungin omistuksessa olevat asunnot
- sotekiinteistöjen ja markkinoilla toimivien tilojen yhtiöittäminen sekä vuokrien tarkistus
- yksityistieavustusten ja auraussetelien uudelleen tarkastelu
- hankinnat
- arvioidaan talvikunnossapidosta saatavat säästöt
- tavoitellaan rakennusten ja kiinteistöjen kunnossapidon säästöjä
- investointien kriittinen tarkastelu

Liiteaineistona:

- Vahva Oulainen I – talouden ja toiminnan toimenpideohjelman seuranta
- Vahva Oulainen II – talouden ja toiminnan toimenpideohjelman mahdolliset säästöt

Esittelijä	Sivistysjohtaja Ari Sarpola
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta käsittelee Vahva Oulainen II toimenpideohjelman Sivistyspalvelujen osalta ja päättää jatkotoimista.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.